

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Gyury József ügyvéd (1014 Budapest, Anna utca 1. fszt. 2.) által képviselt felperes neve(felperes címe) felperesnek, a dr. Szikes Péter ügyvéd (1026 Budapest, Júlia utca 11.) által képviselt I. rendű és a személyesen eljáró II. rendű alperes neve (II. rendű alperesek ellen végrendeletek érvénytelenné nyilvánítása iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2009. december 3. napján meghozott 22.P.24.447/2006/43. számú ítélete ellen a felperes részéről 44. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 250.000 (Kétszázötvenezer) forint másodfokú perköltséget.

A felperes által le nem rótt 900.000 (Kilencszázezer) forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

F Gy (továbbiakban: örökhagyó) 1957-ben elhagyta menekültként telepedett le és 1977-ben házasságot kötött az I. rendű alperessel. A felperes az örökhagyó korábbi házasságából született, míg a II. rendű alperes házasságon kívüli kapcsolatából származó gyermeke. Az örökhagyó és az I. rendű alperes 1987. szeptember 16. napján házassági jogi helyzet módosítására irányuló, valamint örökösödési szerződést kötöttek. Ebben az örökhagyó kijelentette, hogy feleségét szeretné előnyben részesíteni, amennyiben azt a törvény megengedi. Kijelentette, hogy utána az örökösödés a törvény szerint, vagy esetleg a Jura kanton törvénye szerint történjen. Tudatosan csökkent a lányaira - V K és J É - jutó részt a törvény által kiírt minimumra, J É ezen felül különleges összeget, 6.000 frankot kap. Hagyatéka összességét feleségének az I. rendű alperesnek adja, kivéve a lányainak jutó részt. Ezt követően az örökhagyó hagyatékával kapcsolatban több örökléssel kapcsolatos nyilatkozatot tett. Az 1989 március 1-jén kelt nyelvű rendelkezése szerint feleségét ismételten előnyben akarja részesíteni, aki az orvosi rendelőjében végzett munkájáért kap halála után 100.000 frankot, mint jutalmazást a hagyatékon túl.

Lánya illetlenül viselkedik, jogosulatlan, agresszív követelésekkel „jön”, az örökösödését le kell csökkenteni a minimumra, nem érdemel többet. Az 1992. május 28. napján kelt ugyancsak nyelvű rendelkezés szerint az örökhagyó vett egy lakóházat kerttel amit felesége az I. rendű alperes örököl felosztás nélkül. Az 1994. január 31. napján kelt saját kezűleg írt végrendeletében az örökhagyó úgy rendelkezett, hogy egész vagyonát felesége az I. rendű alperes örökölje. Azt ezt követő, ugyancsak saját kezűleg írt 1994. október 15. napján kelt végrendeletben utalt arra, hogy háza felét hivatalosan felesége nevére átírták. Egész vagyonát felesége örököli, ahogy azt előző végrendeletében is leírta. Két lánya meg fogja kapni a nekik járó részt a törvény szerint, ahogy már előzőleg döntött. Az 1997. május 3. napján kelt, saját kezűleg írt végrendelet szerint feleségével ingatlant vettek, ami közös tulajdon. Egész vagyonát és minden ingatlant, ami az övé, felesége örököli. Két lánya meg fogja kapni a nekik járó részt a törvény szerint, ahogy már előzőleg is döntött.

Az utolsó, 2000. október 8. napján kelt, saját kezűleg írt okiratban az örökhagyó és nyelven is leírta végakarátát. Rendelkezése szerint egész vagyonát felesége, az I. rendű alperes örököli, két lánya meg fogja kapni a nekik járó részt a törvény szerint.

Az örökhagyó 2006. március 11. napján végintézkedés hátrahagyásával elhunyt. A hagyatékával kapcsolatos eljárásban csatolásra került valamennyi, halála eseteire szóló, végintézkedésnek minősülő okirat. Az I. rendű alperes az örökhagyó leltárba vett hagyatékát az utolsó, 2000. október 8. napján kelt végrendelet alapján részére kérte átadni. A felperes törvényes örökrészeire, a II. rendű alperes pedig kötelesrészre tartott igényt. Erre figyelemmel a közjegyző az örökhagyó leltárba vett hagyatékát ideiglenes hatállyal a 2000. október 8. napján kelt írásbeli magánvégrendelet alapján az alperesnek adta át, és tájékoztatta a felperest, valamint a II. rendű alperest, hogy figyelembe nem vett igényüket perben érvényesíthetik.

A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az örökhagyó valamennyi végrendelete érvénytelen, mert az a magyar jogszabályoknak nem felel meg. Álláspontja szerint az 1987. szeptember 16. napján kelt örökösödési szerződés azért érvénytelen, mert az, az abban érintett mindkét fél vonatkozásában tartalmaz végintézkedést, ami a Ptk. 644. § -a alapján kizárt. Az 1989. március 1-jei és 1992. május 28-i keltezésű nyelvűek, amelyekből nem derül ki, hogy annak készítője értette-e az adott nyelvet. Ezek közül a márciusi végintézkedésben az örökhagyó a felperest kötelesrészre utasítja, amit azonban nem indokolt. A május 28-i okirat tartalmazza, hogy az örökhagyó megvásárolta a ingatlant, amit felosztás nélkül a felesége fog örökölni. Ez azért érvénytelen, mert a későbbi 1997. május 3-i végrendelet szerint az örökhagyó teljes vagyonát felesége örököli, két lányára vonatkozóan pedig azt tartalmazza, hogy ők a törvény szerint kapnak a hagyatékból. Az 1994. január 31-i végrendeletben az örökhagyó ismételtén úgy rendelkezett, hogy teljes vagyonát felesége örököli, azzal, hogy két lánya a törvény szerint nekik járó részt kapjon. A 2000. október 8-i, utolsó végrendelet is két nyelven készült, melynek tartalma szerint az örökhagyó teljes vagyonát felesége örököli, két

lánya pedig a törvény szerint nekik járó részt. A végrendeletekből egyetlen esetben sem derül ki, hogy az örökhagyó mit értett azon, miszerint lányai a törvény szerint nekik járó részt fogják megkapni. Ebből következően kétséges, hogy az örökhagyó törvényes öröklés szerint hagyományozott-e rájuk, vagy pedig kötelesrészre szorította őket, emiatt a végrendelet értelmezhetetlenné vált. Erre figyelemmel kérte a felperes a végrendelet érvénytelenségének megállapítását. Mindezek mellett ténybelileg utalt arra is, miszerint a végrendeletek azért is érvénytelenek, mert tartalmukból kitűnően azokat az örökhagyó az I. rendű alperes befolyásolásának hatására készítette el.

Az I. rendű alperes a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a végrendeletek érvényességét a magyar jog szabályai szerint kell elbírálni. Az örökhagyó rendelkezései egyértelműek, amelyből kitűnően minden vagyonát feleségére az I. rendű alperesre hagyta és miután több évtizede élt, nem volt tőle elvárható, hogy pontos jogi kategóriát fogalmazzon meg végintézkedéseiben.

A II. rendű alperes szintén a kereset elutasítását kérte, álláspontja szerint a végrendeletek érvényesek.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította és kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az I. rendű alperesnek áfával növelten 625.000 forint ügyvédi munkadíjat, továbbá 654.879 forint készkiadást, valamint 33.600 forint előlegezett tolmácsdíjat. A le nem rótt 900.000 forint illetéket az állam viseli. Indokolásban kifejtettek szerint a Pp. 653. § -a alapján a végrendelet érvénytelenségére, illetőleg hatálytalanságára csak az hivatkozhat, aki az érvénytelenség, illetőleg a hatálytalanság megállapítása esetében maga örököl, vagy tehertől mentesül. A perbeli esetben a felperes az örökhagyó valamennyi végintézkedése érvénytelenségének megállapítását kérte. Miután nem vitásan az örökhagyó törvényes örököse, ezáltal valamennyi végintézkedés megtámadására jogosult, mert csak azok érvénytelensége esetén juthatna hozzá törvényes örökrészéhez. Erre figyelemmel a bíróságnak először az örökhagyó utolsó végintézkedésének érvénytelenségét kellett vizsgálnia.

A felperes, az örökhagyó utolsó, 2000. október 8. napján kelt végrendelete érvénytelenségi okaként visszautalt az örökhagyó korábbi érvénytelen végintézkedéseire, ami azonban nem megalapozott. A 2000 október 8. napján kelt, alakilag törvényes végrendelet korábbi végrendeletekre visszautaló rendelkezést nem tartalmaz. Önmagában az, hogy korábban ehhez hasonló tartalmú, illetve azzal egyező végrendeletek készültek, ezek a Ptk. 650. § (2) bekezdésében foglaltak miatt nem bírnak jelentőséggel. Ebből következően az utolsó végrendeletet önmagában kell az érvényesség szempontjából vizsgálni. A felperes ugyan kioktatás és felhívás ellenére az érvénytelenséget megalapozó jogszabályi hivatkozást nem terjesztette elő, nyilatkozatai tartalmából azonban azt lehetett megállapítani, miszerint a végrendelet érvénytelenségét a Ptk. 649. § (1) bekezdés c) pontjára alapította. E szerint érvénytelen a végrendeleti rendelkezés, ha az örökhagyót valaki jogellenes fenyegetéssel, vagy tisztességtelen befolyással bírta rá

az intézkedésre; feltéve, hogy az örökhagyó a rendelkezést különben nem tette volna meg. A perbeli esetben a felperes csupán állította, hogy az alperes befolyásolta az örökhagyót a végintézkedésben, ami azonban nem bizonyított. A II. rendű alperes nyilatkozatából kitűnően tartotta az örökhagyóval a kapcsolatot, az I. rendű alperest jól ismerve elképzelhetetlennek tartotta, hogy az örökhagyót manipulálta volna. Miután a felperes konkrétan nem jelölte meg, hogy az I. rendű alperes befolyása hogyan valósult meg, ezért e körben a keresetet nem találta megalapozottnak.

Tartalmát tekintve a felperes hivatkozott arra is, miszerint a végrendeleti örökös nevezés nem megfelelő. A Ptk. 636. § (1) bekezdése szerint az örökhagyó végrendeletében egy vagy több örököst is nevezhet, a (2)k bekezdése szerint pedig örökös az, akinek az örökhagyó az egész hagyatékát, illetőleg annak meghatározott hányadát juttatja. A Ptk. 636. § (3) bekezdése értelmében kétség esetén örökös az is, akinek az örökhagyó az egész hagyaték értékének jelentős részét kitevő, meghatározott, egy vagy több vagyontárgyat juttat, ha feltehető akarata szerint a részesítettnek a hagyatéki terhek viselésében is osztoznia kell. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint magából a végrendeletből az örökhagyó akarata kitűnik. Az a kitétel, miszerint két lánya meg fogja kapni a nekik járó részt a törvény szerint, annak, felel meg, hogy az örökhagyó törvényes örököseit kötelesrészre szorította. Ennek eldöntésénél jelentőséget tulajdonított az örökhagyó korábbi végrendeleteiben foglaltaknak, amelyek nem vitásan tőle származtak. Ezek következetesen azt tartalmazták, hogy általános, minden vagyona örököse házastársa az I. rendű alperes, erre tekintettel emellett a törvényes örökösök megemlézése nem jelent mást, mint az őket megillető kötelesrész elismerése. Erre figyelemmel az elsőfokú bíróság tartami okból sem találta a keresetet megalapozottnak.

A felperes pervesztes lett, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles az I. rendű alperesnek az elsőfokú perköltséget megfizetni. Ez az I. rendű alperes képviseletével felmerült, a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (3) bekezdése alapján megállapított ügyvédi munkadíj, továbbá készkiadásként az I. rendű alperes utazási és szállásköltségei, amit a 2007. májusi jogi képviselővel való személyes találkozás szükségessége, továbbá a 2009. júniusi tárgyaláson való részvétele indokolt. A 2009. júniusi tárgyaláson azért nem született érdemi döntés, mert a felperes a per tárgyát képező okiratok hiteles fordítását nem csatolta, annak ellenére, hogy ahhoz korábban megfelelő határidőt kapott. Ezért az I. rendű alperes személyes nyilatkozatára is szükség volt a tényállás felderítése érdekében, ebből következően a tárgyalást a bíróság a felperes költségére elhalasztotta. Erre figyelemmel a felperes az I. rendű alperes utolsó tárgyaláson való részvételével kapcsolatos költségeit is köteles megfizetni.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben kérte, hogy az ítélőtábla azt megváltoztatva keresetének adjon helyt és kötelezze az alpereseket a perköltség megfizetésére. Utalt arra, hogy az elsőfokú bíróság nem tartotta ellentmondásosnak és értelmezhetetlennek a támadott végrendelet tartalmát, ezt azonban részletesen nem indokolta. A végrendeletnek az a

rendelkezése, miszerint „két lányom meg fogja kapni a nekik járó részt a törvény szerint”, a felperes álláspontja szerint egyértelműen azt jelenti, hogy az örökhagyó gyermekei törvényes öröklését kívánta, nem pedig kötelesrészre való szorításukat. Ennek alátámasztására bizonyítékként ajánlja fel a felperes lánya és férje tanúkénti kihallgatását, akik előállítását a tárgyalásra vállalja. Sérelmezte továbbá a perköltség viselésére vonatkozó rendelkezést, mert a felperes a pertárgy értékét nem határozta meg. Ezzel szemben az elsőfokú bíróság irreális ügyvédi költséget állapított meg, továbbá indokolt készkiadásként fogadta el az I. rendű alperes utazási költségét, holott bejelentett állandó lakcímmel rendelkezik. Mindezekből következően a perköltség megfizetésére vonatkozó rendelkezés nem indokolt.

Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és a felperes másodfokú perköltségben való marasztalását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást teljes körűen feltárta, a rendelkezésre álló bizonyítékokat okszerűen és következetesen mérlegelte, a per tárgya tekintetében érdemben helytálló ítéletet hozott. A bíróság az elsőfokú eljárás során a Pp. 3. § (3) bekezdése szerinti tájékoztatási kötelezettségét teljesítette, ehhez képest a felperes bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget, nyilvánvalóan a per elhúzására törekedett, amellyel megszegte a Pp. 8. § (2) bekezdésében foglalt, a jóhiszemű pervitelre vonatkozó kötelezettségét. A tanúk meghallgatására irányuló bizonyítási indítványa is ismételten a per elhúzását célozza. Ezzel összefüggésben az alperes hivatkozott a Pp. 235. § (1) bekezdésére, mely szerint a fellebbezésben új tény állítására, illetve új bizonyíték előadására akkor kerülhet sor, ha az az elsőfokú határozat meghozatalát követően jutott a fellebbező fél tudomására, feltéve, hogy az - elbírálása estén - reá kedvezőbb határozatot eredményezett volna. A felperes által meghallgatni kért tanúktól, részben a felperessel fennálló rokoni kapcsolat okán elfogulatlan vallomás nem várható, továbbá a másodfokú bíróság a bizonyítás felvételét mellőzheti, ha az a kereseti tényállítások alátámasztására, illetve az elsőfokú ítéletben megállapított tényállás megdöntésére eleve alkalmatlan. Az adott esetben tanúbizonyítással az örökhagyó végrendeletében foglaltakat nyilvánvalóan megdönteni nem lehet. Erre figyelemmel az ítélet tábla a felperes bizonyítási indítványának teljesítését a Pp. 3. § (4) bekezdésének alkalmazásával mellőzze. Az alperes az ügyvédi munkadíj mellett személyes megjelenésével kapcsolatos költsége megtérítésére is kérte a felperes kötelezését.

A II. rendű alperes az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

A fellebbezés alaptalan.

Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok okszerű mérlegelésével a tényállást helyesen állapította meg, érdemi döntése és annak indokolása is megalapozott. Minden alapot nélkülöz az a fellebbezési érvelés, miszerint az elsőfokú bíróság azt, hogy miért nem tartotta ellentmondásosnak és értelmezhetetlennek az örökhagyó utolsó végrendeletét, részletesen nem indokolta. A fellebbezésben foglaltakra figyelemmel kiemeli az ítélet tábla, hogy az örökhagyó utolsó végrendeletében egyértelműen, kétséget kizárva rendelkezett arról, hogy

egész vagyonát felesége az I. rendű alperes örökölje. Erre figyelemmel a végrendeletnek azt a kitételét, mely szerint két lánya meg fogja kapni „a nekik járó részt a törvény szerint”, megalapozottan, okszerűen értelmezte úgy, hogy az alpereseket az öröklésből kizárva, kötelesrészre szorította. Az örökhagyó rendelkezéseinek értelmezése kategorikus állásfoglalást igényel, ami az elsőfokú bíróság által kifejtettekhez képest, részletesebben nem indokolható. Megalapozatlan az a fellebbezési érvelés is, miszerint a végrendelet szó szerint idézett rendelkezése arra irányult, hogy az örökhagyó gyermekei törvényes öröklését kívánta, nem pedig kötelesrészre való szorításukat. A törvényes öröklés rendje szerint az örökhagyó örökösei elsősorban gyermekei, (Ptk. 607. § (1) bekezdése), míg a túlélő házastárs a gyermekek által örökölt vagyon haszonélvezeti jogát örököli (Ptk. 615. § (1) bekezdése). Az örökhagyó utolsó végrendeletében úgy rendelkezett, hogy egész vagyonát felesége örökölje, amelyből egyértelműen következik, hogy a törvényes öröklés rendjét kizárva, vagyona örökléséről végrendeletében attól eltérően rendelkezett.

Az I. rendű alperes javára megítélt perköltség vonatkozásában megalapozatlan a felperes fellebbezése, arra hivatkozással, hogy a pertárgy értékét nem határozta meg, továbbá az elsőfokú bíróság indokolt készkiadásként fogadta el utazási költségét, holott bejelentett állandó lakcímmel rendelkezik. A keresetlevélben foglaltak szerint a felperes a pertárgy értéke tekintetében úgy nyilatkozott, hogy annak értékét csak becsülni tudja, a hagyaték értéke legalább 100 millió forintot tesz ki, amelynek fele őt illeti meg. Ebből következően a felperes részéről a pertárgy értéke megjelölésre került, amelynek becsült értéke 50 millió forint. Az I. rendű alperes általánosan kérte a felperest a perköltség megfizetésére kötelezni, az ügyvédi munkadíj vonatkozásában a képviselőjével kötött megbízási szerződésben kikötött díjra nem hivatkozott. Erre figyelemmel a képviselőjével felmerült ügyvédi költség mértékére a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet rendelkezései az irányadók. Ennek 3. § (2) bekezdése értelmében a pertárgy értéke alapján az I. rendű alperes javára megítélhető perköltség 1.700.000 forint. Ehhez képest az elsőfokú bíróság által meghatározott, áfával növelt 625.000 forintos ügyvédi munkadíj csupán a megállapítható díj töredéke, ami ezáltal nem minősíthető irreálisnak. Megalapozatlan továbbá a felperes kifogása az I. rendű alperes utazási költségével kapcsolatban is, arra hivatkozással, hogy bejelentett állandó lakcímmel rendelkezik. A perbeli adatok alapján aggálytalanul megállapítható, hogy az I. rendű alperes lakik, ezáltal a tárgyalásokra onnan kellett utaznia, ezért jogszerűen tarthat igényt a tényleges lakóhelyéről történő utazási költségek megtérítésére.

A kifejtettek alapján az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése szerint helybenhagyta. Pervesztessége folytán a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felperest az I. rendű alperesnek járó másodfokú perköltség megfizetésére, ami a képviselője tevékenységét figyelembe véve a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (6) bekezdése szerint mérlegeléssel megállapított, 25%-os áfát is tartalmazó ügyvédi munkadíj. Perköltségként mellőzte az ítéletábra az I. rendű alperesnek a másodfokú tárgyaláson való megjelenésével kapcsolatos költségének megítélését. Az I. rendű alperesnek jogi képviselője van,

aki nevében jár el. Az ítéltábla a képviseletre tekintettel a tárgyalásra az I. rendű alperest személyesen nem idézte meg. Erre figyelemmel a másodfokú tárgyaláson idézés nélkül belátása szerint jelent meg, amelynek költsége a felperesre nem hárítható át.

A felperes a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése szerint köteles megfizetni az államnak az illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési illetéket.

2010. április 22.

Fermanné dr. Polák Zita s.k.,
a tanács elnöke

. Hegedűs Mária s.k.,
előadó bíró

. Baloginé dr. Faiszt Judit s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:

